

Objavil [Uredništvo](#) 29. 09. 2015 pod ategorijo [DRUŽBA](#), [FOKUS](#), [POLITIKA](#), [SLOVENIJA](#).
Spremljajte odzive na ta post cez [RSS 2.0](#).

Lahko komentirate ali pustite trackback v zvezi s tem vnosom

Slovenija je preprejena z množimi moriši in posmrtnimi ostanki, za katere pa je izključno odgovorna komunisti na revolucionarna oblast.

Poslanke in poslanci na današnji redni seji obravnavajo predlog zakona o dopolnitvi zakona o varstvu kulturne dediščine. Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom. Na seji je stališče poslanske skupine SDS predstavila poslanka **Eva Irgl**.

V nadaljevanju objavljamo magnetogram, ki ni avtoriziran.

EVA IRGL:

Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, poslanci, spoštovana gospa ministrica!

Slovenija je država, ki je preprejena z množimi moriši in posmrtnimi ostanki, za katere pa je izključno odgovorna komunisti na revolucionarna oblast. Zaradi nasilnega prevzema oblasti so se namreč protagonisti revolucije zatekli v najbolj skrajno nasilje in to nad lastnim narodom in rezultat, pomor več deset tisoč žrtev, ki še danes nimajo svojega groba in dostojnega pokopa. Da pa te žrtve še nimajo groba, je posledica dolgih let prikrivanja in prekrivanja zloinske preteklosti. V sklop takšnega prikrivanja, zlasti pa tudi odsotnost samorefleksije, sodi tudi to, da na politični levici še do danes niste sposobni obsoditi komunističnega režima, ki je prav tako kot fašizem in nacizem povzročil veliko gorja slovenskemu narodu. Resolucija o evropski zavesti in totalitarizmi, ki govori prav o obsodbi totalitarnih režimov, pri nas žal obstaja le na papirju, saj je vprašanje dejanske obsodbe totalitarnih režimov še vedno neuresničeno dejanje. Danes, ko so zloinske narave komunističnega režima ob vseh razkritih povojnih moriših kot so Huda jama, Tezno, Škofjeloško in Cerkljansko področje, celjsko območje in drugod po Sloveniji ne da več skriti, se to dejstvo povojne morije skuša preko slavnostnih govorov na različnih proslavah preprosto opravičevati.

Spoštovane kolegice in kolegi!

Naj samo spomnim na govor ministrice za obrambo, Andreje Katič, ki je med drugim dejala, da je slovenska prihodnost življenje po vrednotah, ki so se vzpostavile po koncu druge svetovne vojne. Če je vrednota ministrice za obrambo to, da imamo več kot 600 prikritih moriših, potem je v vrednostnem sistemu ta država res globoko zabredla. O naši zakonodaji imamo kar nekaj zakonov, ki se dotikajo vprašanj povojnih grobišč oziroma moriših ter obravnave posmrtnih ostankov žrtev revolucionarnega nasilja med in po koncu druge svetovne vojne. Sprejet je bil tudi Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, vendar pa je kljub temu še vedno zelo malo izkopov, identifikacij žrtev in nato tudi dostojnega pokopa. Postopki v zvezi z obravnavo posmrtnih ostankov žrtev so namreč zelo nejasni in se med seboj prepletajo do te mere, da ovirajo postopke dostojnega pokopa ali pa prekopa žrtev iz moriših v posamične ali skupne grobove. Pri tem je mogoče zaslediti tudi v Zakonu o varovanju kulturne dediščine nekatere pomanjkljivosti, ki so posledica nesistemske ureditve tega vprašanja in po nepotrebem zavirajo postopke v zvezi z ureditvijo problematike moriših na slovenskih tleh. Prihaja namreč do nepotrebnih zapletov ter prepočasnega delovanja med ministrstvom, ki je pristojno za vojna grobišča in ministrstvom, ki je pristojno za kulturno dediščino. To se je na primer pokazalo na primeru moriših a oziroma grobišč a v Kopiših, področje Kamniške Bistrice, ki ni pridobilo statusa kulturne dediščine vse do leta 2014, čeprav je to pridobitev omogočal že Zakon o varstvu kulturne dediščine iz leta 2008.

Zato je, spoštovane kolegice in kolegi, namen spremembe tega zakona, ki jo vlagamo v poslanski skupini Slovenske demokratske stranke, da se odstrani vse ovire, ki bi utegnile vplivati na postopek dostojnega pokopa žrtev in ugotavljanja krivde ter odgovornosti za namerne sistemske in množične poboje, ki so se zgodili na slovenskih tleh. Do danes tudi še nihče ni odgovarjal za te pomore, pa prav je kriminalistična akcija sprava pripeljala do pomembnih ugotovitev ter tudi do neizpodbitnih dokazov, ki pa jih je tožilstvo preprosto zavrglo. V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke želimo z novelo zakona doseči, da se v vsakem primeru, ko je najdemo morišče, za ne postopek ekshumacije. Torej izkop in identifikacija žrtev po načelu kazenskega postopka.

Ko so posmrtni ostanki identificirani pa jih lahko svojci po lastni izbiri pokopljejo v osebni grob ali v skupinsko grobišče. Žrtve se obravnava torej po načelu enakosti, in sicer tako kot vse druge umorjene osebe, kot že rečeno, po načelu kazenskega postopka in postopka ekshumacije posmrtnih ostankov. Vodenje tega pa prevzema pristojen organ, in vsi to vemo, da ta organ je državno tožilstvo. In to državno tožilstvo je potem tisto, ki presodi katera kazniva dejanja so v skladu z načelom kazenskega in mednarodnega prava zastarala in katera niso zastarala. Vsak, ki naleti na množično morišče, mora o tem tudi obvestiti kriminalistično policijo, hkrati pa je dolžnost pristojnih državnih organov in pristojnih komisij, da z evidenco množičnih morišč seznanijo kriminalistično policijo. Ne glede na postopke in ne glede na birokratske zaplete, ki izhajajo iz obstoja teh zakonov, lahko svojci ali potomci dostojno pokopljejo žrtve po opravljeni identifikaciji. V kolikor žrtev ni mogoče identificirati v roku enega leta od izkopa ali pa jih svojci oziroma potomci ne pokopljejo mora ministrstvo, pristojno za področje pogrebne dejavnosti, žrtve pokopati v skupno grobišče in na način, da je kadarkoli možna identifikacija. Prav tako ureditev v obstoja teh zakonih ne ureja kje se dostojno pokoplje žrtve, ki niso bile identificirane in kdo je za to pristojen ter odgovoren.

Zato v Slovenski demokratični stranki predlagamo, da se z zakonom določi, da je ministrstvo pristojno za grobišča in tisto, ki je dolžno urediti tudi skupno grobišče. Z vidika dostojanstva žrtev in njihovih potomcev oziroma svojcev pa je povsem nesprejemljivo, da sedanja zakonska ureditev ena grobišča in morišča. Na to sem že večkrat opozorila ob sprejemanju zakona o prikritih vojnih grobiših in pokopu žrtev. Prvič, pokop žrtev namreč ne more biti le označitev morišča v naravi. Kajti, pokop je dejanje dostojanstva in pri tem morajo sodelovati svojci in predstavniki žrtev. Drugič, žrtve revolucionarnega nasilja morajo biti pokopane na drugem mestu, kot žrtve revolucionarnega nasilja, sicer gre za porogevanje iz njihovega dostojanstva. Tukaj naj spomnim na poseben dogodek, ki se je odvil 6. septembra v župnijski cerkvi v Sorici, ni sicer direktno vezan na vprašanje, je pa pomemben korak za vse nas za vnaprej. Kajti, takrat je tam potekala sveta maša z odkritjem spominske plošče v spomin in spomin na 24 izginulih žrtev po končanem II. svetovni vojni v vaseh Spodnje Dane, Zgornje Dane, Torka, Ravne in Sorica. In tisto, kar je bistveno, na spominski plošči je jasno zapisano v spomin žrtvam komunističnega nasilja. Se pravi, ne gre za neko oznako žrtve po II. svetovni vojni, ampak v spomin žrtvam komunističnega nasilja, da se to ne ve kdo je bil tisti, ki je to nasilje povzročil.

Zakoni, ki obravnavajo vprašanja povojnih prikritih grobišč in se med seboj prepletajo, gradijo definicijo vojnega grobišča po zakonu o vojnih grobiših iz leta 2003. Takrat smo prav zaradi teh razlogov glasovanje obstruirali tako v Poslanski skupini SDS kot tudi v Poslanski skupini Nove Slovenije. Opredelitev vojnega grobišča je bila neprimerna takrat in je neprimerna tudi danes. Zato smo v SDS prešli od opozoril k dejanjem in želimo, da se danes napravi ta res jasna distinkcija med vojnim grobiščem in moriščem. To smo dolžni storiti v zaščito integritete žrtev in njihovih svojcev. Gre namreč za dva povsem ločena pojma, ki sta bistvena za zagotavljanje dostojanstva žrtev, žrtvam, saj grobišče nikakor ne more biti prostor, kjer je bila žrtve umorjena ali na to mesto prinesena z namenom prikriti njen umor. Vojno grobišče je za žrtve revolucionarnega nasilja, predvsem pa za civiliste, katerim nikoli ni bila pred zakonom dokazana ali ovržena krivda povsem napačno označitev tako iz zgodovinskega kot etičnega in pravnega vidika. Če pogledamo samo zgodovinski vidik najprej.

Dejstvo je, da je komunistična revolucija povzročila pomor več kot 10.000 ljudi po drugi svetovni vojni, umorjeni oziroma likvidirani so po vojni bili po vojni, ko je že nastopil mir. Zato vsekakor tega grobišča ne moremo opredeliti kot vojno grobišče. Gre namreč za likvidacijo civilistov in

vojnih ujetnikov v mirnem času, tudi žensk in otrok. Če pogledamo etični vidik. V kraj, kjer so bili izvensodno pobiti ljudje označimo kot grobišče namesto kot morišče, potem hočemo posežemo v integriteto žrtev in njihovih svojcev, kajti to ni realna in prava opredelitev. Kot država smo dolžni poskrbeti, da žrtve revolucije svoj mir in pokoj najdejo v novem posamičnem ali skupnem grobu, ne pa na morišču, ki ga preprosto samo spremenimo v vojno grobišče. To je nesprejemljivo in je zavrženo.

Tudi žrtve srebreniškega genocida so našle svoj grob s prekopom na drugo mesto. Vse druga ne rešitve so nehumane in neetične. In če pogledamo še pravni vidik. Če definicije vojaškega grobišča ne vzdržita zgodovinski in etični vidik ga tudi pravni ne more. Potem pravna opredelitev pomeni zgolj revidiranje zgodovine s politično vsebino. Vedeti moramo, da je šlo za nasilne smrti, zato ne moremo govoriti o grobiščih, ampak lahko izključno govorimo o moriščih, o prizoriščih zločina. Tu so se namreč izvajale likvidacije na najbolj strahotne načine. Pri evalci potrjujejo, da so ljudi do smrti potolkli tudi s krampi, jih nato zagrebli globoko pod zemljo. Da ne govorimo o Hudi jami, kjer so mnoge ljudi žive zakopali v rudniški rov, kjer so poasi in v grozoti umirali.

Torej tega, spoštovane kolegice in kolegi, ne moremo imenovati pokop, ampak gre za prekrivanje zločina, tistega zločina, ki po mednarodnem in slovenskem pravu po resolucijah in konvencijah nikoli ne zastara. In iskanje odgovornih za zločin, ki nikoli ne zastara, predstavlja tako etično kot pravno normo s katero dajemo jasen signal, da mora biti zločin kaznovan. Če tega kot država ne storimo, smo obsojeni na to, da se bodo krvavi dogodki iz preteklosti lahko še kdaj ponovili. Politiki levega političnega pola delate neznansko škodo in krivico slovenskemu narodu s tem, ko ščitite zločine in zločince. Vse te žrtve so bile namreč izvensodno pobite izključno na podlagi ideološkega kriterija. Če se resnično zagovarja enakost in dostojanstvo žrtev vseh totalitarizmov, njihovih svojcev in potomcev, se jim mora omogočiti tudi enake standarde za pokop. Predstavljajte si, da bi dostojen pokop žrtev Srebrenice potekal samo z označitvijo morišča v naravi, ki bi se ga s tem proglasilo za grobišče.

Ko boste razmišljali o tem, kako glasovati, potem se spomnite na to. Predlog zasleduje naslednje cilje in načela.

Prvi . Z namenom hitrejši obravnave se za množična morišča in postopek varstva kulturne dediščine od ostalih postopkov, dostojni pokop, ugotavljanje odgovornosti. In s tem ne posega v potencialne režime varovanja dediščine, ki morajo biti vsem v spomin in opomin.

Drugi . Zagotovi se nemoten postopek dostojnega pokopa in s tem dostojanstvo žrtvam ne glede na postopke v zvezi s kulturno dediščino, saj je lovekovo dostojanstvo ena izmed najvišje varovanih lovekovih pravic.

Tretji . Zagotovi se ugotavljanje odgovornosti za množične umore oseb na katere se sprememba zakona nanaša.

četrti . Neidentificiranim žrtvam se po enem letu omogoči dostojen pokop in možnost, da bodo posmrtni ostanki identificirani kasneje.

Peti . Zagotovi se enako obravnavo umorjenih žrtev z ostalimi umorjenimi po današnjih standardih in postopkih.

In šesti . Ne glede na obstoječe postopke, po zakonu, ki ureja varstvo kulturne dediščine in zakonih, ki urejajo prikrita grobišča in birokratske ovire se svojcem ali potomcem žrtev omogoči, da dostojno pokopljejo žrtve.

V poslanski skupini Slovenske demokratske stranke bom zakon podprla. Obenem naprošam vse poslance in poslanke, da spremembe Zakona o kulturni dediščini tudi podprejo. Zlasti vse tiste, ki ste podprli tudi že Zakon o prikritih vojnih grobiščih, saj gre s spremembami, ki jih predlagamo za jasnost postopka z namenom dostojno pokopati žrtve komunističnega revolucionarnega nasilja. Najlepša hvala.

Povezani lanek: [Danes izkop posmrtnih ostankov umorjenih iz morišča Kržeti-Petrinjska gmajna, med žrtvami tudi brat "pri evalca" Toneta Oblaka](#)

